

علوم و فنون ادبی ۱

۱- یکی از مهم‌ترین دوره‌های کمال و گسترش نثر پارسی در کدام گزینه درست آمده است؟

- (۱) نثر فارسی قرن چهارم و اوایل قرن پنجم
(۲) نثر فارسی سده‌های پنجم و ششم
(۳) نثر فارسی قرن ششم و اوایل قرن هفتم
(۴) نثر فارسی اوایل قرن پنجم تا اوایل قرن هفتم

۲- همه موارد از عوامل مهم پیشرفت و گسترش زبان و ادبیات فارسی در سده‌های پنجم و ششم است؛ به جز:

- (۱) گرایش شاهان در جلب عالمان و ادیبان به دربار
(۲) لشکرکشی‌ها و فتوحات غزنویان
(۳) گسترش فارسی دری و آمیزش آن با کلمات و لغات نواحی مرکزی و غربی ایران
(۴) توسعه مدارس و مراکز تعلیم

۳- کدام عبارات از جنبه تاریخ ادبیات «درست» است؟

- (الف) ایجاز و اختصار، کوتاهی جملات و بهره‌گیری کم‌تر از لغات عربی از ویژگی‌های نثر دوره غزنوی و سلجوقی است.
(ب) قرن چهارم هجری دوران غلبه، رواج، حفظ و ارائه آداب و رسوم ملی در ادبیات بود.
(پ) رایج‌ترین انواع شعر در قرن چهارم و نیمه اول قرن پنجم «حماسی»، «مدحی» و «غنائی» بود.
(ت) نثر دوره سامانی گرچه ساده بود؛ اما اصطلاحات علمی و اشعار و امثال در آن بسیار رواج داشت.

- (۱) الف - پ
(۲) الف - ت
(۳) ب - پ
(۴) ب - ت

۴- همه موارد درباره ویژگی‌های ادبی، شعر «سبک خراسانی» است؛ به جز:

- (۱) قافیه و ردیف بسیار ساده است.
(۲) در توصیف پدیده‌ها بیش‌تر از تشبیه حسی بهره گرفته می‌شود.
(۳) قالب عمده شعر این دوره غزل است؛ قالب‌های مستط، ترجیع‌بند نیز به تدریج شکل می‌گیرد.
(۴) استفاده از آرایه‌های ادبی طبیعی و در حد اعتدال است.

۵- متن زیر مربوط به کدام دوره نثر است؟ نویسنده آن کیست؟

«چهاردهم صفر را به شهر سراب رسیدم و شانزدهم صفر از شهر سراب برفتم ... به شهر تبریز رسیدم و آن پنجم شهریور قدیم بود؛ شهری آبادان»

- (۱) دوره غزنوی و سلجوقی - ناصر خسرو قبادیانی
(۲) دوره سامانی - ناصر خسرو قبادیانی
(۳) دوره سامانی - ابوعلی بلعمی
(۴) دوره غزنوی و سلجوقی - ابوالفضل بیهقی

۶- آرایه‌های مقابل کدام بیت «هر دو» درست است؟

- (۱) نوبهار است در آن کوش که خوش‌دل باشی / که بسی گل بدمد باز و تو در گل باشی (جناس - کنایه)
(۲) تا به کرم خرده‌نگیری که من / غایبم از ذوق حضور ای صنم (تضاد - استعاره)
(۳) صبر بر جور فلک کن تا برآیی رو سفید / دانه چون در آسیا افتد تحمل بایدش (اسلوب معادله - سجع)
(۴) پیش از اینت بیش از این، اندیشه عشاق بود / مهرورزی تو با ما شهره آفاق بود (واج‌آرایی - حسن تعلیل)

۷- آرایه‌های شعر زیر در کدام گزینه درست آمده است؟

«آسمان صاف و شب آرام / بخت خندان و زمان رام / خوشه ماه فرو ریخته در آب / شاخه‌ها دست برآورده به مهتاب»

- (۱) تشبیه، جناس، ایهام، استعاره
(۲) استعاره، تشبیه، جناس، مراعات نظیر
(۳) جناس، حسن تعلیل، استعاره، تشبیه
(۴) ایهام تناسب، تشبیه، مراعات نظیر، استعاره

۸- در کدام بیت «تضاد، ترصیع و جناس» تماماً مشهود است؟

- (۱) هم عقل دویده در رکابت / هم شرع خزیده در پناخت
(۲) ما برون را ننگریم و قال را / ما درون را بنگریم و حال را
(۳) برگ بی‌برگی بود ما را نوال / مرگ بی‌مرگی بود ما را حلال
(۴) ما ز بالاییم و بالا می‌رویم / ما ز دریاییم و دریا می‌رویم

۹- «قاعده» و «تبصره قافیه» در کدام ابیات یکسان است؟

- (الف) صبا تو نکبت آن زلف مشکبو داری / به یادگار بمانی که بوی او داری
(ب) سینه مالامال درد است ای دریغا مرهمی / دل ز تنهایی به جان آمد خدا را همدمی
(پ) دیدم به خواب دوش که ماهی برآمدی / کز عکس روی او شب هجران سر آمدی
(ت) بیا با ما مورز این کینه داری / که حق صحبت دیرینه داری

- (۱) الف - پ
(۲) ب - پ
(۳) ب - ت
(۴) پ - ت

۱۰- در بیت زیر، همه موارد از دیدگاه «عروض و قافیه» درست است؛ به جز:

«اگر کاری کنی مزدی ستانی / چو بیکاری، یقین بی‌مزد مانی»

۱) قافیه بیت براساس قاعده «۲»: مصوت + صامت (و تبصره) سروده شده است.

۲) علامت هجایی بیت «U/---U/---U/---» است.

۳) در کل بیت، دو هجای کشیده دیده می‌شود.

۴) هجای پایانی بیت «بلند» است و حذف همزه در بیت وجود ندارد.

۱۱- کدام بیت «ذوقافیتین» است؟

۱) مرده بُدم زنده شدم گریه بدم خنده شدم / دولت عشق آمد و من دولت پاینده شدم

۲) این سخن نه هم ز درد و سوز گفت / خوابناکی هرزه گفت و باز خفت

۳) کودکی در پیش تابوت پدر / زار می‌نالید و برمی‌کوفت سر

۴) طرفه می‌دارند یاران صبر من بر داغ و درد / داغ و دردی کز تو باشد خوش‌تر است از باغ و ورد

۱۲- عبارت زیر با کدام بیت ارتباط مفهومی دارد؟

«حیات از عشق می‌شناس و ممات بی‌عشق می‌یاب»

۱) آتش گل همیشه بهار است عشق را / پروانه را به سیر گلستان چه حاجت است

۲) گر برآرد عشق دود از عقل، جای رحم نیست / خانه زنبور کافر مستحق آتش است

۳) از عشق محال است که دل‌ها نشود آب / هر گل که در این باغ بود خرج گلاب است

۴) هرچه جز گوهر عشق است در این بحر کف است / هر حیاتی که نه در عشق سرآید تلف است

۱۳- مفاهیم «تحمّل سختی راه عشق، تواضع برای رسیدن به کمال، شجاعت و مبارزه با سختی‌ها، فریفته نشدن به قدرت دنیایی» به ترتیب از کدام

ابیات دریافت می‌شود؟

الف) به ملک جم مشو غره که این پیران رویین تن / به دستانت به دست آرد اگر خود پوردستانی

ب) گر در طلبت رنجی ما را برسد شاید / چون عشق حرم باشد سهل است بیابان‌ها

پ) به موج آویز و از ساحل بپرهیز / همه دریاست ما را آشیانه

ت) قطره آبی که دارد در نظر گوهر شدن / از کنار ابر تا دریا تنزل بایدش

۱) ب - ت - پ - الف ۲) پ - ت - الف - ب ۳) ت - الف - پ - ب ۴) الف - پ - ب - ت

۱۴- مفهوم کدام بیت در مقابل آن «نادرست» است؟

۱) آینه ار نقش تو بنمود راست / خودشکن، آینه شکستن خطاست (تلاش برای اصلاح کردن خود)

۲) چشم دل باز کن که جان بینی / آنچه نادیدنی است آن بینی (خودشناسی و خداشناسی)

۳) مکن تا توانی دل خلق ریش / و گر می‌کنی می‌کنی بیخ خویش (دوری از همنشینان بد)

۴) به جفایی و قفایی نرود عاشق صادق / مژه بر هم نزند گر بزنی تیر و سنانش (پایداری در عشق)

۱۵- کدام مفهوم از ابیات زیر دریافت نمی‌شود؟

«چو دخلت نیست خرج آهسته‌تر کن / که می‌گویند ملاجان سرودی»

اگر باران به کوهستان نیارد / به سالی دجله گردد خشک رودی»

۱) خرج فراوان کردن مسلم کسی را باشد که دخل معین دارد.

۲) لهو و لعب پیشه نکنی و از فسق و فجور دور باشی.

۳) چون نعمت سپری شود سختی بری و پشیمانی خوری.

۴) اندازه نگه دار که اندازه نکوست.